ARREST VAN HET HOF
7 december 1989 *

In zaak C-136/88,

Franse Republiek, vertegenwoordigd door E. Belliard, onderdirecteur bij de directie Juridische Zaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, als gemachtigde, en M. Giacomini, secretaris Buitenlandse Zaken bij dit ministerie, als plaatsvervangend gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ter Franse ambassade, 9, boulevard Prince-Henri,

verzoekster,

tegen

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door P. Hetsch, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij G. Kremlis, lid van haar juridische dienst, Centre Wagner, Kirchberg,

verweerster,

ondersteund door

Koninkrijk Spanje, vertegenwoordigd door J. Conde de Saro, directeur-generaal Communautaire Juridische en Institutionele Coördinatie, en R. Garcia-Valdecasas y Fernandez, hoofd juridische dienst belast met de vertegenwoordiging van Spanje bij het Hof van Justitie, als gemachtigden, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ter Spaanse ambassade, 4 en 6, boulevard E.-Servais,

interveniënt,

betreffende de nietigverklaring van verordening (EEG) nr. 530/88 van de Commissie van 26 februari 1988 houdende verwijdering van nieuwe aardappelen (primeurs) uit de lijst van produkten waarvoor de aanvullende regeling voor het handelsverkeer geldt (PB 1988, L 53, blz. 71),

wijst

* Procestaal: Frans.

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: O. Due, president, C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler en M. Zuleeg, kamerpresidenten, T. Koopmans, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse en M. Díez de Velasco, rechters,

advocaat-generaal: G. Tesauro
griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

gezien het rapport ter terechtzitting en ten vervolge op de mondelinge behandeling op 21 september 1989,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 14 november 1989,

het navolgende

Arrest

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 17 mei 1988, heeft de Franse Republiek krachtens artikel 173, eerste alinea, EEG-Verdrag verzocht om nietigverklaring van verordening (EEG) nr. 530/88 van de Commissie van 26 februari 1988 houdende verwijdering van nieuwe aardappelen (primeurs) uit de lijst van produkten waarvoor de aanvullende regeling voor het handelsverkeer geldt (PB 1988, L 53, blz. 71).

2 De aanvullende regeling voor het handelsverkeer (hierna: ARH) is ingesteld bij artikel 81 van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden voor het Koninkrijk Spanje en de Portugese Republiek en de aanpassing van de Verdragen (hierna: Toetredingsakte). De ARH heeft ten doel, een harmonische en geleidelijke opening van de markt tussen de twee toetredende Lid-Staten en de tien andere Lid-Staten mogelijk te maken door middel van toezicht op de ontwikkeling van het handelsverkeer en, zo nodig, door de vaststelling van maatregelen betreffende het handelsverkeer. Wat de invoer in de Gemeenschap van de Tien van produkten uit Spanje betreft, geldt de ARH voor de produkten uit de wijnbouwsector en voor nieuwe aardappelen (primeurs), en vanaf 1 januari 1990 voor groenten en fruit.

3 De produkten uit de wijnbouwsector en de nieuwe aardappelen (primeurs) kunnen aan het begin van het tweede jaar volgend op de toetreding en aan het begin van elk van de daaropvolgende jaren worden verwijderd uit de lijst van produkten waarvoor de ARH geldt. Artikel 81, lid 3, laatste alinea, Toetredingsakte bepaalt, dat daartoe inzonderheid rekening zal worden gehouden met de situatie op het punt van de produktie- en de afzetstructuren van die produkten.

4 Het besluit om produkten uit de ARH te verwijderen, wordt genomen volgens de procedure van artikel 82 Toetredingsakte. De Commissie kan het besluit nemen, wanneer het in overeenstemming is met het advies van een ad hoc-comité bestaande uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten en voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie; dit comité spreekt zich uit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen, waarbij de stemmen worden gewogen overeenkomstig artikel 148, lid 2, EEG-Verdrag.

5 Bij verordening nr. 530/88, waarop het onderhavige geding betrekking heeft, werden nieuwe aardappelen (primeurs) verwijderd uit de lijst van produkten waarvoor de ARH geldt. Volgens de vierde overweging van haar considerans zijn de in deze verordening vervatte maatregelen in overeenstemming met het advies van het comité ad hoc „ARH".

6 Voor een nadere uiteenzetting van de feiten van het geding, het procesverloop en de conclusies, middelen en argumenten van partijen wordt verwezen naar het rapport ter terechtzitting. Deze elementen van het dossier worden hierna slechts weergegeven voor zover dat noodzakelijk is voor de redenering van het Hof.

7 De Franse regering voert vier middelen aan: onbevoegdheid van de Commissie, schending van wezenlijke vormvoorschriften, misbruik van procedure en, subsidiair, kennelijke beoordelingsfout. Het eerste middel is gebaseerd op de onbevoegdheid van de Commissie om de litigieuze verordening vast te stellen zonder het advies van een naar behoren samengesteld ad hoc-comité; de drie andere middelen zijn gebaseerd op de stelling, dat de Commissie in plaats van een ad hoc-comité dat aan de in de Toetredingsakte gestelde criteria voldoet, in feite een comité

van beheer in de sector van het betrokken produkt heeft geraadpleegd. Deze laatste stelling dient eerst te worden onderzocht.

a) De raadpleging van een comité van beheer in plaats van het ad hoc-comité

8 De Franse regering wijst er om te beginnen op, dat het ad hoc-comité, dat bij de Toetredingsakte is ingesteld om een geleidelijke en evenwichtige overgang naar een volledig vrij verkeer van landbouwprodukten te verzekeren, als enige — maar dan wel algemene — taak heeft, zich uit te spreken over de ontwerp-besluiten van de Commissie betreffende de produkten waarvoor de ARH geldt. Anders dan de comités van beheer, die door de verordeningen houdende instelling van een gemeenschappelijke ordening der markten voor tal van landbouwprodukten of groepen van landbouwprodukten zijn ingevoerd, is er voor alle betrokken produkten dus maar één ad hoc-comité, dat derhalve van horizontale aard is.

9 De Franse regering betoogt voorts, dat de Commissie alvorens verordening nr. 530/88 vast te stellen, het comité van beheer in de sector verse groenten en fruit heeft geraadpleegd en niet het bij de Toetredingsakte ingestelde ad hoc-comité. De Commissie zou in ieder geval, zowel in de uitnodigingen voor de vergaderingen als in de notulen, voortdurend verwarring tussen de twee comités hebben laten bestaan. Daardoor zou zij de vertegenwoordigers van de Lid-Staten hebben belet een overzicht te krijgen van de voor verwijdering uit de ARH-lijst in aanmerking komende produkten.

10 De Commissie is het eens met de stelling, dat het bij de Toetredingsakte ingestelde ad hoc-comité een uniek en horizontaal comité is. Zij ontkent echter, dat zij het ad hoc-comité heeft verward met de comités van beheer. Al is het waar dat tweemaal een gezamenlijke vergadering van het ad hoc-comité en bepaalde comités van beheer is belegd om de situatie van de nieuwe aardappelen (primeurs) te behandelen, toch zou de Commissie zowel in de uitnodigingen hiervoor als in de notulen van de vergaderingen steeds een duidelijk onderscheid tussen deze twee soorten comités hebben gemaakt.

11 Voorts betoogt de Commissie, dat zij verplicht was het ad hoc-comité en de voor nieuwe aardappelen (primeurs) bevoegde comités van beheer tegelijkertijd bijeen te roepen, daar zij van te voren niet kon weten of een voorstel om nieuwe aardappelen (primeurs) te verwijderen uit de lijst van produkten waarvoor de ARH geldt, in het ad hoc-comité de vereiste gekwalificeerde meerderheid van stemmen kon beha-

len. Wanneer deze meerderheid niet zou zijn behaald, hadden andere maatregelen in het kader van de ARH moeten worden genomen, zoals de vaststelling van het indicatief invoerplafond. Voor dergelijke maatregelen zou raadpleging van het comité van beheer nodig zijn geweest.

12 Dienaangaande moet worden opgemerkt, dat verordening nr. 530/88 is vastgesteld op 26 februari 1988, nadat in een vergadering van 8 januari 1988 een gunstig advies was uitgebracht. De Commissie had deze vergadering in haar convocatie omschreven als „2e gezamenlijk comité — ad hoc Comité (artikel 82 Toetredingsakte) — Comité van beheer zaaizaad en Comité van beheer groenten en fruit". Een eerste „gezamenlijk comité" was op 17 december 1987 bijeengekomen. Blijkens de processtukken wordt in de agenda's en de notulen van deze twee vergaderingen een onderscheid gemaakt tussen de werkzaamheden van de comités van beheer en die van het ad hoc-comité. Volgens de notulen van de vergadering van het comite ad hoc ARH van 8 januari 1988 heeft het comité met 61 stemmen voor en 15 tegen — de Franse en Griekse delegatie stemden tegen — een gunstig advies uitgebracht over de verordening houdende verwijdering van nieuwe aardappelen (primeurs) uit de lijst van produkten waarvoor de ARH geldt. Vast staat, dat geen van de ter vergadering aanwezige delegaties bezwaar heeft gemaakt tegen deze notulen.

13 Uit deze feitelijke gegevens volgt, dat verzoeksters stelling, dat het ad hoc-comité niet is geraadpleegd of althans dat bij de raadpleging de bevoegdheden van het ad hoc-comité met die van de comités van beheer zijn verward, ongegrond is.

14 Voor zover de Franse regering kritiek heeft op de door de Commissie gevolgde praktijk om het onderzoek van de mogelijkheid om produkten uit de ARH-lijst te verwijderen, en de raadpleging van het ad hoc-comité dienaangaande, voor elke specifieke sector afzonderlijk te verrichten, dient te worden opgemerkt, dat de Toetredingsakte de gemeenschapsinstellingen geenszins verplicht de mogelijkheden tot verwijdering tegelijkertijd te onderzoeken voor alle produkten waarvoor de ARH geldt.

15 Daar het ad hoc-comité bestaat uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten, had iedere Lid-Staat overigens de mogelijkheid zich te laten vertegenwoordigen door

deskundigen uit de betrokken sector, door personen die een overzicht van de betrokken sector konden hebben, of door personen uit deze twee categorieën.

16 Uit het voorgaande volgt, dat de middelen ontleend aan de raadpleging van een comité van beheer in plaats van het ad hoc-comité moeten worden verworpen.

b) Het ontbreken van een naar behoren samengesteld ad hoc-comité

17 Als eerste middel voert de Franse regering aan, dat de adviezen van het ad hoc-comité onregelmatig zijn, daar de werkzaamheden van dit comité zijn gebaseerd op een intern reglement dat zelf kennelijk in strijd is met artikel 82 Toetredingsakte.

18 Volgens de Franse regering volgt de onregelmatigheid van dit intern reglement in de eerste plaats voort uit de omstandigheid, dat het op 15 december 1987 is vastgesteld door een „ad hoc comité voor de wijnbouwsector", dat in feite het comité van beheer voor deze sector was. De verwarring tussen een comité voor een bepaalde sector en een comité waarvan er maar één bestaat en dat een horizontaal karakter heeft, zou zijn gehandhaafd in artikel 1, tweede zin, van het op deze wijze vastgestelde intern reglement, volgens welke „gezamenlijke vergaderingen van twee of meer ad hoc comités kunnen worden belegd voor onder hun bevoegdheid vallende vraagstukken".

19 Volgens de Commissie is het intern reglement van het ad hoc-comité vastgesteld tijdens de oprichtingsvergadering hiervan op 15 december 1987. Zij betwist niet dat de tweede zin van artikel 1 van het intern reglement onjuist is en bij vergissing in het reglement is opgenomen.

20 Dienaangaande moet worden opgemerkt, dat de uitnodiging voor de vergadering van 15 december 1987 betrekking had op een vergadering van het comité van beheer voor de wijnbouwsector, „voorafgegaan door de vergadering van het ad hoc Comité (artikel 82 Toetredingsakte)". Er zijn afzonderlijke agenda's en afzonderlijke notulen opgesteld. De notulen van de vergadering van het ad hoc-comité maken melding van een gunstig advies over het intern reglement van het comité ad hoc ARH „voor de wijnbouwsector".

21 Op grond van deze laatste uitdrukking en van de bewoordingen van artikel 1 van het intern reglement kan worden aangenomen, dat bij de vaststelling van dit reglement verwarring bestond omtrent de juiste aard van het ad hoc-comité. Een dergelijke verwarring, hoe betreurenswaardig zij ook is, vermag de geldigheid van de thans in geding zijnde verordening nr. 530/88 evenwel niet aan te tasten.

22 Vast staat immers, dat verordening nr. 530/88 door de Commissie is vastgesteld, nadat het bij artikel 82 Toetredingsakte ingestelde en regelmatig bijeengeroepen ad hoc-comité, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen in de zin van artikel 148, lid 2, EEG-Verdrag een gunstig advies had uitgebracht.

23 Het eerste middel van de Franse regering moet derhalve worden verworpen. Mitsdien moet het beroep in zijn geheel worden verworpen.

Kosten

24 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen. Aangezien de Franse Republiek in het ongelijk is gesteld, dient zij te worden verwezen in de kosten, daaronder begrepen die welke door de interveniënt zijn gemaakt.

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende:

1) Verwerpt het beroep.

2) Verwijst de Franse Republiek in de kosten, daaronder begrepen die welke door de interveniënt zijn gemaakt.

Due Kakouris Schockweiler Zuleeg Koopmans

Mancini Moitinho de Almeida Grévisse Díez de Velasco

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 7 december 1989.

De griffier

J.-G. Giraud

De president

O. Due